

2018-07-01

เรื่องจากยก ป่าต้นน้ำน่าน

ปัทมिता ตันวิมลนะ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuej>

Part of the [Environmental Sciences Commons](#)

Recommended Citation

ตันวิมลนะ, ปัทมिता (2018) "เรื่องจากยก ป่าต้นน้ำน่าน," *Environmental Journal*: Vol. 22: Iss. 3, Article 1.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuej/vol22/iss3/1>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Environmental Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

เรื่องจากปก

ป่าต้นน้ำน่าน

ภาพโดย พงศพิศพัฒน์ ศรีวรราชลักษณ์ เมื่อ 15 กรกฎาคม 2558

เรื่องโดย ดร. ปิณฑิตา ต้นวัฒนะ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพมุมสูงจากเครื่องบินสะท้อนป่าต้นน้ำของจังหวัดน่านที่ถูกทำลาย ภาพป่าในฤดูฝนควรจะเขียวชอุ่มไปทั่วทั้งผืนป่า พร้อมโอบอุ้มมวลน้ำที่หล่อเลี้ยงสรรพสิ่ง พื้นที่แห่งนี้ คือ แหล่งผลิตน้ำกว่าร้อยละ 40 ลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อสร้างความชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่ลุ่มน้ำภาคกลางทั่วทั้งผืน

แต่เหตุใดกลับเหมือนมี “ทะเลทราย” อยู่กลางผืนป่าต้นน้ำของเรา

พื้นที่กว่าร้อยละ 87 ของจังหวัดน่านเป็นป่าต้นน้ำและภูเขา มีพื้นที่เพียงร้อยละ 12.2 เท่านั้นที่สามารถทำการเกษตรเพาะปลูกได้ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา เป็นต้น โดยมากเป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ช่วงเวลากว่าทศวรรษที่ผ่านมากิจกรรมทางการเกษตรรุกคืบเข้าไปในพื้นที่ป่าด้วยมีปัจจัยหนุนจากแหล่งรับซื้อผลผลิตรายใหญ่ที่เอื้ออำนวยปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร จึงนำไปสู่การบุกรุกทำลายป่า การเผาป่าเพื่อขยายพื้นที่ทำการเกษตร

“ปัญหาภูเขาหัวโล้น” เชื่อมโยงกับปัญหาต่างๆ อาทิ ไฟป่าหมอกควัน ดินโคลนถล่ม อุทกภัย ภัยแล้ง ปัญหาสารเคมีทางการเกษตรปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม ไม่เพียงเท่านั้น การสูญเสียป่าไม่เพียงเป็นการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ยังนำมาซึ่งความล้มเหลวของวิถีเกษตรดั้งเดิม เกษตรกรต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากแหล่งทุนภายนอก เมื่อเกษตรกรมุ่งเน้นผลิตเพื่อขาย เมื่อน่านจึงขาดความมั่นคงทางอาหาร นำมาซึ่งหนี้สินครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น รวมถึงปัญหาสุขภาพและปัญหาสังคมอื่นๆ

ภาพนี้นอกจากจะช่วยยืนยันว่าเราสูญเสียป่าต้นน้ำของประเทศไปมากมายเพียงใด ยังสะท้อนถึงความสำคัญของปัญหาในจังหวัดน่าน ที่ไม่ใช่เพียงปัญหาระดับจังหวัด แต่เป็นปัญหาระดับลุ่มน้ำ ระดับภาค และระดับประเทศ ที่ต้องเร่งแก้ไข ก่อนที่จะพบ **ทะเลทรายกลางป่า** เข้าจริงๆ ลักวัน